Omilia despre predică a Sfântului Ioan Gură de Aur

Primejdios lucru și pentru predicator și pentru ascultători este ca predicatorul să predice pe placul ascultătorilor. Folositor lucru și semn de foarte mare dreptate este să-ți osândești propriile păcate*

Socotesc că v-am mustrat destul în predica de mai înainte și că v-am făcut adâncă rană. Prin urmare, trebuie neapărat să v-o tămăduiesc azi și să vă dau leacuri mai ușoare. Cel mai bun mijloc de vindecare nu-i numai tăierea părții bolnave, ci și oblojirea rănilor; iar cea mai minunată lege de predicare nu-i numai mustrarea, ci și sfatul și mângâierea. Așa a poruncit și Pavel: „Mustră, ceartă, mângâie" (2 *Timotei* 4, 2). Dacă-i mângâi mereu pe ascultători, îi faci trândavi; dacă îi certi numai, îi faci îndărătnici, că,

---

* Traducere realizată de Pr. Dumitru Fecioru, publicată în: *Mitropolia Ardealului*, XXIII (1978), 1-3, pp. 58-66.

Scanned by CamScanner

neputând îndura povara unor continui mustrări, te părăsesc îndată. De aceea trebuie ca felul predicării să fie variat.

Pentru că în predica de mai înainte cuvântul meu a pișcat mai puternic cugetul fiecăruia, trebuie ca astăzi să-mi fie cuvântul mai blând, trebuie neapărat ca dulceața predicii mele să picure, ca untdelemnul, peste rănile pricinuite de mustrări. Dar, înainte de asta, să vă amintesc mustrările pe care vi le-am făcut.

V-am citit atunci legea lui Pavel, dată tuturor credincioșilor, despre împărtășirea cu Sfintele Taine. Legea era aceasta – că nimic nu mă împiedică să v-o citesc și acum –: „Să se cerceteze fiecare pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar" (*1 Corinteni* 11, 28). Credincioșii știu ce spun, știu care este pâinea și care este paharul. „Cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie – spune Pavel – va fi vinovat de Trupul și Sângele Domnului" (*1 Corinteni* 11, 27-29). Legea aceasta v-am citit-o și v-am tălmăcit și înțelesul acestor cuvinte. V-am spus ce înseamnă cuvintele: „Va fi vinovat de Trupul și Sângele Domnului"; vor primi adică aceeași pedeapsă ca cei care L-au răstignit pe Hristos. După cum ucigașii aceia, vă spuneam eu, au fost vinovați de Sângele lui Hristos, tot așa și aceștia, care se împărtășesc cu nevrednicie cu Sfintele Taine. Că asta înseamnă: „Va fi vinovat

de Trupul și Sângele Domnului". S-a părut însă multora că spusele mele sunt o exagerare, iar amenințarea, de nesuportat. V-am dat atunci și o explicație a celor spuse, servindu-mă de un exemplu foarte potrivit. Spuneam atunci că dacă cineva sfâșie porfira cea împărătească, dacă o murdărește cu noroi, ocărăște pe împăratul care o îmbracă; tot așa și aici; și cei care au ucis trupul Stăpânului, ca și cei care-l primesc cu cuget necurat, batjocoresc la fel haina cea împărătească. Iudeii I-au sfâșiat trupul pe cruce, dar Îl murdăresc și cei care Îl primesc cu suflet necurat; deci ocara este aceeași, deși nelegiuirea este deosebită. Cuvintele acestea i-au atins pe mulți, i-au tulburat pe mulți; au pișcat conștiința celor ce m-au ascultat; dar, mai bine spus, nu numai a ascultătorilor mei, ci și a mea, a celui ce vă predic. Spun aceasta deoarece predica pe care v-o țin este atât pentru voi, cât și pentru mine, pentru că și rănile ne sunt comune; de aceea și leacurile pe care le dau sunt și pentru voi, și pentru mine. Este lucrul iubirii de oameni a lui Dumnezeu ca și predicatorul, și ascultătorii să stea sub aceleași legi, să participe la aceeași fire, ca fiecare să fie vinovat dacă o calcă.

– Pentru ce?

– Pentru ca predicatorul să mustre cu măsură, ca să fie iertător cu păcătoșii; pentru ca, amintindu-și de propria lui slăbiciune, să nu dea un canon aspru.

Scanned by CamScanner

Din această cauză nu a pogorât Dumnezeu din cer îngeri spre a-i face predicatori oamenilor, ca îngerii să nu ne dea niște canoane cu neputință de îndeplinit, din pricină că ei depășesc firea omenească și nu ne cunosc slăbiciunea, ci a pus învățători oameni muritori, pe preoți, oameni cu slăbiciuni, pentru ca fiind supuși acelorași legi – atât predicatorul, cât și ascultătorii –, predicatorul să aibă frâu limbii și să nu-și îngăduie să învinuiască depășind măsura. Că acesta este adevărul ne-o spune însuși Pavel, care ne-a dat legea aceea, grăind așa: „Orice arhiereu, fiind luat dintre oameni, este pus pentru oameni, putând să fie îngăduitor cu cei neștiutori și rătăciți" (*Evrei* 5, 1-2).

– Pentru ce?

– „Pentru că și el este cuprins de slăbiciune" (*Evrei* 5, 2).

Vezi că slăbiciunea este temei de milă, că înrudirea de fire nu-l lasă pe cel ce mustră să depășească măsura, oricât de mult ar vrea?

Dar pentru ce grăiesc așa?

Pentru ca să nu spuneți: „Tu, pentru că n-ai păcate și pentru că nu simți durerea mustrării, înfigi adânc cuțitul în noi, cu multă putere!". Dar eu cel dintâi simt durerea, pentru că și eu sunt vinovat de păcate! Căci Sfânta Scriptură spune: „Toți suntem sub pedeapsă" (cf. *Isus Sirah* 8, 5); și: „Nimeni nu se poate lăuda că are inima curată"

(cf. *Pilde* 20, 9). Deci n-am filosofat despre păcate străine de neomenie, ci v-am mustrat din pricina marii purtări de grijă pentru voi. Când este vorba despre vindecarea trupurilor, doctorul, care înfige cuțitul, nu simte durerea tăieturii; dar cel tăiat, el singur este doborât de dureri; cu vindecarea sufletelor însă nu-i așa; ci, dacă nu greșesc judecând pe alții după mine, predicatorul simte el, în primul loc, durerea, când mustră pe alții. Eu nu sufăr atât când sunt mustrat de alții, cât sufăr când mustru pe alții pentru păcatele de care sunt vinovat și eu. Conștiința îl mustră îndată pe predicator, când acesta, cu toate că are însărcinarea de a învăța pe alții, cade în aceleași păcate ca și cei pe care îi învață, când are nevoie de aceleași mustrări; acest lucru face durerea predicatorului mai mare decât a ascultătorilor.

Nu fără pricină mă plâng de acestea acum; ci pentru că mulți ascultători, neputând îndura povara spuselor mele, după terminarea slujbei, au venit la mine și mi s-au plâns revoltați: „Ne-ai îndepărtat, spuneau ei, de Sfânta Masă! Ne alungi de la Sfânta Împărtășanie". De aceea am fost silit să vă spun acestea, ca să vedeți că nu vă îndepărtez de Sfânta Masă, ci mai mult vă apropii; nu vă alung, nici nu vă opresc cu mustrările mele, ci mai mult vă atrag. Frica de pedeapsa de care vă vorbeam este ca focul pe ceară; căzând pe conștiința

Scanned by CamScanner

noastră, a păcătoșilor, topește și pierde păcatele; stăruind în conștiința noastră, ne face sufletul curat și strălucitor și ne dă mai multă îndrăznire; iar îndrăznirea aceasta ne face să avem mai multă râvnă de a ne împărtăși des cu negrăitele și înfricoșătoarele taine. Și după cum doctorul, care dă doctorii amare bolnavilor care și-au pierdut pofta de mâncare, alină cu ele sucurile rele din stomac și deșteaptă pofta de mâncare, iar prin asta îi face pe bolnavi să se apropie cu mult drag de mâncărurile obișnuite, tot așa și predicatorul care rostește cuvinte amare curățește cu ele sufletul de gânduri rele, îl scapă de povara grea a păcatelor, îi liniștește conștiința și îl face să guste cu multă plăcere Trupul Stăpânului. Prin urmare, nu trebuie să vă necăjiți de cele ce-am spus, ci să le primiți și să le lăudați.

Iar dacă unii sunt mai slabi și nu primesc această apărare a mea, le voi spune: Eu nu vă tălmăcesc legile mele, ci vă citesc cuvinte pogorâte din cer. Și trebuie neapărat ca cel căruia i s-a încredințat slujba cuvântului, sau să spună credincioșilor cu îndrăznire toate cele scrise în lege, urmărind totdeauna folosul, și nu plăcerea ascultătorilor, sau de teamă că se supără ascultătorii săi, să piardă și mântuirea sa și mântuirea credincioșilor prin acest har nelalocul lui. Este foarte primejdios și pentru predicator și pentru ascultători să se

ascundă vreuna din legile dumnezeiești. Și sunt socotiți ucigași predicatorii când nu tălmăcesc fără teamă toate poruncile lui Dumnezeu. Vă voi aduce martor pe Pavel. Eu, în toate împrejurările, alerg mereu la acest suflet sfânt, deoarece cuvintele lui Pavel sunt legi dumnezeiești, legi pline de folos. Dar nu Pavel este cel care vorbește, ci Hristos; El mișcă sufletul lui Pavel; prin gura lui Pavel grăiește Hristos.

– Ce-a spus, dar, Pavel?

– Pavel a chemat la el pe credincioșii care locuiau în Efes și le-a grăit cea din urmă cuvântare a sa. Pentru că avea să se despartă de ei, a dat învățături întâistătătorilor Bisericii și le-a spus că sunt vinovați de osândă și de pedeapsă tot atât de mare cei care nu predică spre folosul credincioșilor ca și cei care ucid pe ucenicii lor. Și le-a grăit așa: „Curat sunt de sângele tuturor" (*Faptele Apostolilor* 20, 26).

– Pentru ce?

– „Pentru că nu m-am sfiit să vă vestesc toată voia lui Dumnezeu" (*Faptele Apostolilor* 20, 27). Dacă s-ar fi sfiit să o vestească, n-ar fi fost curat de sângele lor, ci ar fi fost osândit ca ucigaș. Și pe bună dreptate. Ucigașul ucide numai trupul, pe când cel care predică spre a face plăcere ucide sufletul, deoarece îi împinge la păcat pe ascultătorii săi. Ucigașul îl dă pe cel ucis morții acesteia de aici; predicatorul,

Scanned by CamScanner

însă, care predică spre a plăcea, ucide sufletul și-l dă unei osânde și pedepse fără de moarte.

Dar oare numai Pavel a spus asta? Nicidecum! Ci înainte de Pavel, Dumnezeu, prin profetul Iezechiel, a arătat același lucru, zicând: „Strājer te-am dat pe tine casei lui Israel" (*Iezechiel* 3, 17).

– Dar ce înseamnă „strājer"?

– Strājer se numește acela care stă pe un loc înalt, pe un vârf de deal, în vreme ce oștirea stă jos, și de acolo de sus pândește pe dușmanii care se apropie; vestește celor ce stau jos atacul dușmanilor, îi deșteaptă să intre în luptă, pentru ca nu cumva dușmanul să năvălească asupra lor pe nepregătite și să-i supună cu multă ușurință. Noi, care mergem pe jos, nu vedem multe din primejdiile ce vin asupra noastră; de aceea harul lui Dumnezeu a rânduit ca sfinții profeți să stea pe locul înalt al profeției, ca să ne vestească mai dinainte urgia lui Dumnezeu, care are să vină asupra noastră, pentru ca, deșteptându-ne prin pocăință și îndreptându-ne sufletul căzut, să îndepărtăm de la noi, cu mult mai înainte, pedeapsa trimisă de Dumnezeu. De asta spune Dumnezeu: „Strājer te-am dat pe tine casei lui Israel, ca să vestești mai dinainte nenorocirea ce are să vină peste Israel, așa precum pândarul dă de veste apropierea dușmanilor". Și nu este mică pedeapsa dată celui ce nu spune mai dinainte urgia lui Dumnezeu.

– Care-i pedeapsa?

– „Din mâna ta, spune Domnul, voi cere sufletele celor ce vor pieri" (*Iezechiel* 3, 18). Prin urmare, care este omul acela atât de crud, atât de neomenos și atât de nemilos, care să învinuiască pe un predicator că vorbește mereu de urgia lui Dumnezeu, când predicatorul, de-ar tăcea, și-ar atrage asupra lui o pedeapsă atât de mare?

Prin urmare, ne-a arătat îndeajuns și profetul, și apostolul că nu este spre folosul predicatorilor să pună sub tăcere niște lucruri ca acestea; dar că nu este nici spre folosul vostru al ascultătorilor, o veți vedea din cele pe care le voi spune. Dacă tăcând aș acoperi cu tăcerea mea păcatele, atunci fiecare s-ar supăra și s-ar revolta pe bună dreptate că nu le pun sub tăcere. Dar dacă – cu toată tăcerea mea – păcatele tot vor ieși vrând-nevrând la iveală înaintea scaunului de judecată, atunci ce folos mai are tăcerea mea? Niciun folos, dar paguba foarte mare; că dacă vă spun păcatele, vă duc la pocăință și la zdrobire de inimă; dar dacă le pun sub tăcere, nu ne mai aducem aminte de ele aici și nici nu ne mai pocăim; dar dincolo le vom vedea înaintea ochilor goale și descoperite (*Evrei* 4, 13); și atunci vom plânge zadarnic și fără de folos.

Așadar, pentru că este neapărată nevoie să ne pocăim de păcatele noastre, fie dincolo, fie aici, este mai bine să ne pocăim aici, și nu dincolo.

Scanned by CamScanner

– De unde se vede aceasta?

– Din cuvintele profeților și din cuvintele Evangheliei. Profetul spune: „În iad cine se va mărturisi Ție?" (*Psalmul* 6, 5). Nu vrea să spună că nu ne vom mărturisi în iad, ci că vom face asta în zadar.

Hristos, din pilda săracului Lazăr, ne învață același lucru. Lazăr, spune Domnul, era un sărac plin în întregime de bube, cu o boală de nevindecat; celălalt, bogatul, nu-i dădea săracului nici din fărâmiturile de la masa lui (*Luca* 16, 20-21). Dar pentru ce trebuie să vă spun toată pilda? Știți toată istoria! Cunoașteți cruzimea bogatului, că nu dădea săracului din masa sa! Cunoașteți și sărăcia lui Lazăr și foamea lui, cu care se lupta necontenit. Acestea au fost aici pe pământ; dar după ce a murit fiecare, iată-l pe săracul acela în sânurile lui Avraam.

– Și ce a spus bogatul?

– „Părinte Avraame, trimite pe Lazăr să picure cu vârful degetului lui pe limba mea, ca să-mi contenească durerea" (*Luca* 16, 24). Ai văzut răsplată? N-a dat aceluia din fărâmituri, n-are nici el parte de o picătură de apă. „Cu ce măsură măsurați, vi se va măsura" (*Marcu* 4, 24), spune Domnul.

– Ce i-a răspuns Avraam?

– „Fiule, ai luat cele bune ale tale, iar Lazăr cele rele; și acum acesta se mângâie aici, iar tu te chinui" (*Luca* 16, 25).

Dar ceea ce căutam era să arăt că păcătoșii, în iad, se căiesc de păcatele lor, se schimbă și ajung mai buni din pricina iadului, dar nu câștigă nimic pentru ușurarea văpăii.

„Tată, spune bogatul, trimite pe Lazăr în casa mea, ca să dea mărturie rudelor mele și să nu vină în locul acesta" (*Luca* 16, 27-28). Nereușind să dobândească pentru el o binefacere, se îngrijește acum de mântuirea altora. Ai văzut cât de crud era mai înainte și cât de iubitor de oameni a ajuns mai târziu? Când era în viață, nu-l vedea pe Lazăr, pe care-l avea înaintea ochilor; acum se îngrijește de rudele sale, care nu sunt de față! Atunci, când era bogat, nu-l pleca spre milă vederea săracului; dar acum, când suferă și este în nevoi de neînlăturat, se îngrijește de rude și cere să fie trimis Lazăr ca să le vestească suferințele lui. Ai văzut cât de iubitor de oameni, cât de bun și milos a ajuns? Dar ce folos! I-a folosit la ceva pocăința? A avut vreun câștig de pe urma zdrobirii de inimă? Niciunul! Pocăința nu era la timpul potrivit. Se închisese teatrul, se închisese stadionul. Nu mai era timp de lupte. De aceea vă rog, mă cuceresc vouă și v-o cer, aici pe pământ trebuie să plângem și să ne jelim păcatele. Aici să ne întristeze cuvintele predicii, ca să nu ne înfricoșeze dincolo faptele; aici să ne mustre predica, pentru ca să nu ne roadă dincolo viermele cel veninos, aici să ne ardă mustrarea, ca să nu ne ardă dincolo gheena

Scanned by CamScanner

focului. Cei care plâng aici, dincolo se vor mângâia; cei care se desfată aici, care râd, care nu-și simt aici păcatele lor, dincolo neapărat vor plânge, se vor văita, vor scrâșni din dinți. Nu-i cuvântul meu, ci al Celui Care ne va judeca atunci; „Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia" (*Matei* 5, 4) și: „Vai vouă, care râdeți, că veți plânge" (*Luca* 6, 25). Așadar, este cu mult mai bine să schimbăm o zdrobire de inimă și un plâns trecător cu bunătăți fără de moarte și cu o plăcere care n-are sfârșit, decât să râdem aici, în această viață scurtă și trecătoare, și să fim chinuiți dincolo veșnic.

Vrei să-mi spui că ți-e rușine și roșești să-ți spui păcatele? Chiar de ar trebui să le spui și să le vădești în auzul oamenilor, nici atunci n-ar trebui să te rușinezi. Rușine este să păcătuiești, nu să-ți mărturisești păcatele. Dar nici nu este nevoie să le mărturisești de față cu martori, ci înaintea gândurilor conștiinței tale să se facă cercetarea păcatelor tale! Tribunalul acesta să nu aibă martori! Să te vadă numai Dumnezeu că te mărturisești, Dumnezeu Cel Care nu te ocărăște pentru păcate, ci-ți iartă păcatele mărturisite. Dar, și așa, pregeți și șovăi? Știu și eu că mintea ta nu suferă aducerea aminte de păcatele tale! Numai ce ne aducem aminte de păcatele noastre, și mintea sare ca un mânz nedomesticit și greu de înfrânat. Dar ține-o, înfrânează-o, mângâie-o cu mâna, îmblânzește-o; fă-o să înțeleagă,

că, dacă nu se va mărturisi aici, se va mărturisi dincolo, unde osânda este mai grea, unde rușinea este mai mare. Aici tribunalul este fără martori; te judeci tu, care ai păcătuit; dincolo vor fi date toate păcatele noastre la lumină în fața ochilor întregii lumi, dacă nu ni le ștergem mai dinainte aici. Îți este rușine să-ți mărturisești păcatele? Rușine să-ți fie atunci când faci păcatul! Dar noi, când îl facem, suntem îndrăzneți și-l săvârșim fără rușine; când însă trebuie să ni-l mărturisim, atunci ne rușinăm și șovăim, deși ar trebui s-o facem cu grabă. Nu este o faptă de rușine să ne osândim păcatele, ci de dreptate și de virtute; dacă n-ar fi o faptă de dreptate și de virtute, n-ar fi pus Dumnezeu răsplată pentru ea. Că mărturisirea păcatelor are răsplată, ascultă ce spune Dumnezeu: „Spune tu mai întâi fărădelegile tale, ca să te îndrepți". Cine se va rușina de o faptă care te face drept? Cui îi va fi rușine să-și mărturisească păcatele, ca să nu i se ierte păcatele? Oare din acest motiv ne poruncește Dumnezeu să ne mărturisim, ca să ne osândească? Nu! Nu ca să ne pedepsească, ci ca să ne ierte!

La tribunalele acestea din lume, după ce te mărturisești, te pedepsește. De aceea și psalmistul s-a gândit la acest lucru; și pentru ca nu cumva cineva, de teama de pedeapsa ce urmează mărturisirii, să tăgăduiască păcatele, a spus: „Mărturisiți-vă Domnului că este bun, că în

Scanned by CamScanner

veac este mila Lui!" (*Psalmul* 105, 22). Nu știe oare Dumnezeu păcatele tale, chiar dacă nu le mărturisești? Poți oare să le ascunzi de El? Nu! Chiar de nu le spui, El le știe! Dar dacă le spui, El le uită. „Iată Eu sunt Dumnezeu Cel ce șterg nelegiuirile tale și nu-Mi aduc aminte de ele" (*Isaia* 43, 25). Ai văzut? A spus: „Nu-mi aduc aminte de ele!".

Aceasta-i dovada iubirii Lui de oameni! Tu însă adu-ți aminte de ele, ca să ai pricină de înțelepțire. Pavel își aducea mereu aminte de păcatele acelea pe care Dumnezeu le trecuse cu vederea, grăind așa: „Nu sunt vrednic să mă numesc apostol, pentru că am prigonit Biserica" (*1 Corinteni* 15, 9); și: „Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu" (*1 Timotei* 1, 15). N-a spus: „Am fost", ci „Sunt". Păcatele i-au fost iertate de Dumnezeu, dar din mintea lui Pavel nu i se ștergea amintirea păcatelor ce-i fuseseră iertate. Păcatele, pe care Stăpânul le șterse, pe acelea Pavel le striga în gura mare. Ați auzit pe Dumnezeu zicând: „Nu-mi aduc aminte de ele"; tu însă adu-ți aminte! Dumnezeu l-a numit pe Pavel vasul alegerii (*Faptele Apostolilor* 9, 15) și el se numește cel dintâi dintre păcătoși. Dacă Pavel nu uita păcatele iertate de Dumnezeu, gândește-te ce bine ținea minte el binefacerile lui Dumnezeu!

Dar pentru ce spun eu că pomenirea păcatelor nu aduce peste noi rușine? Că nu ne face atât

de strălucițipomenirea faptelor noastre bune, cât de străluciține face pomenirea păcatelor. Dar, mai bine spus, pomenirea faptelor bune nu numai că nu ne face străluciți, dar ne mai umple și de rușine și de osândă, pe când pomenirea păcatelor ne umple de îndrăznire și de dreptate multă.

– Cine spune asta?

– Fariseul și vameșul (*Luca* 18, 10-14). Unul și-a spus păcatele și s-a pogorât de la templu îndreptat; celălalt și-a spus faptele bune și s-a pogorât mai păcătos decât vameșul. Vezi câtă pagubă îți aduce pomenirea faptelor bune și cât folos ai să nu-ți uiți păcatele? Și pe bună dreptate. Cel care-și aduce aminte mereu de faptele sale bune ajunge îngâmfat, disprețuiește pe ceilalți oameni, cum a pățit fariseul. N-ar fi ajuns fariseul la atâta mândrie, de n-ar fi spus: „Nu sunt ca ceilalți oameni", de n-ar fi pomenit de postul lui și de zeciuială (*Luca* 18, 11-12). Pomenirea păcatelor coboară mintea, smerește, iar smerenia atrage bunăvoința lui Dumnezeu. Ascultă cum ne poruncește Hristos să dăm uitării faptele noastre bune! „Când veți face toate acestea, să ziceți: „Slugi netrebnice suntem!" (*Luca* 17, 10). „Spune tu, îți zice Dumnezeu: Sunt slugă netrebnică și Eu nu te fac netrebnică; dacă tu îți mărturisești nimicnicia ta, Eu te fac strălucit și te încununez!".

Vezi prin câte mărturii ni s-a arătat că pomenirea păcatelor ne aduce câștig, iar pomenirea

Scanned by CamScanner

faptelor bune pagubă, și iarăși că uitarea păcatelor ne aduce osândă, iar uitarea faptelor bune folos?

Vrei să afli și din altă parte că aducerea aminte de păcate este o faptă bună foarte mare? Auziți-l pe Iov! Precum se împodobea cu alte fapte, tot așa se împodobea și cu mărturisirea păcatelor, grăind: „De am păcătuit, chiar fără să vreau, nu m-am rușinat de mulțimea poporului meu, de a vesti păcatele mele" (*Iov* 31, 33-34). Cu alte cuvinte, spune așa: „Nu m-am rușinat de mulțimea celor dimpreună cu mine robi de a le spune păcatele mele. Ce folos am că oamenii nu-mi știu păcatele, când Judecătorul le cunoaște pe toate? Ce pagubă am că știu oamenii păcatele mele, când Dumnezeu vrea să mă scape de pedeapsă? De m-ar osândi toți, dar dacă Judecătorul nu mă osândește, nu-mi pasă de osânda lor. De m-ar lăuda toți și toți s-ar minuna de mine, dar dacă Dumnezeu mă osândește, n-am niciun folos de pe urma judecății lor".

Totdeauna trebuie să privim la Dumnezeu și să facem cu păcatele ceea ce facem cu banii pe care-i cheltuim.

– Ce facem cu banii?

– Îndată ce ne sculăm din pat, înainte de a ne duce în oraș sau a ne apuca de treburile noastre, din casă și din afară, chemăm sluga noastră și-i cerem socoteală de banii cheltuiți, ca să știm ce bani s-au cheltuit cu folos și ce bani s-au cheltuit

fără folos și ce ne-a mai rămas. Dacă vedem că au mai rămas puțini bani, ne gândim în ce chip am mai câștiga alții, ca să nu pierim de foame, fără să ne dăm seama. Așa să facem și cu faptele noastre. Să chemăm conștiința noastră și să-i cerem socoteala de cuvintele, de faptele și de gândurile noastre; să cercetăm ce s-a săvârșit spre folosul nostru și ce s-a săvârșit spre paguba noastră. Să vedem ce cuvânt s-a cheltuit rău, în ocări, în cuvinte de rușine, în insulte; să vedem ce gând a pornit ochiul spre desfrânare, ce gând a trecut la faptă spre paguba noastră, fie cu mâinile, fie cu limba, fie cu privirile chiar; și să ne străduim să ne depărtăm de cheltuielile acestea nepotrivite; în locul celor cheltuite odată rău, să punem alte câștiguri; în locul cuvintelor rostite fără rost, să punem rugăciuni; în locul privirilor desfrânate, milostenii și posturi. Dacă ne vom cheltui fără rost cuvintele, faptele și gândurile, fără să mai câștigăm ceva și fără să mai punem deoparte vreun lucru bun, vom ajunge cu totul săraci și vom atrage asupra noastră, pe nesimțite, osânda focului veșnic. Deci, după cum obișnuim să facem dimineața socoteala banilor noștri, tot așa să facem socoteala faptelor noastre; seara, după cină, când stăm în pat, când nu ne supără nimeni, când nu ne tulbură nimeni, să ne cerem socoteală nouă înșine de tot ce-am făcut și-am vorbit în timpul zilei. De vedem că am făcut

Scanned by CamScanner

vreun păcat, să ne pedepsim cugetul, să ne mustrăm sufletul, să ne sfâșiem atât de tare mintea, încât, amintindu-ne de mustrarea pe care ne-am făcut-o seara, să nu mai îndrăznim să pornim spre aceeași prăpastie a păcatului.

Că timpul acesta este cel mai potrivit pentru o astfel de socoteală, ascultă ce spune profetul: „De cele ce ați zis în inimile voastre, căiți-vă în așternuturile voastre" (*Psalmul* 4, 4). Multe săvârșim în timpul unei zile, așa cum nu le vrem: prietenii ne supără, slugile ne sălbăticesc, soția ne amărăște, copilul ne pricinuiește dureri și o mulțime de treburi, din casă și din afara casei, ne asaltează de jur împrejur, că nu ne mai putem da seama atunci cum cădem în păcat. Dar seara, când scăpăm de toate aceste supărări, când suntem cu noi înșine și ne bucurăm de multă liniște, în pat, să adunăm tribunalul, ca să Îl facem pe Dumnezeu îndurător cu o astfel de judecată. Dacă păcătuim în fiecare zi și ne rănim în fiecare zi sufletul, ajungem de nu mai simțim păcatul; după cum cei care primesc mereu lovituri nu le mai simt și își atrag asupra lor friguri cumplite și moartea, tot așa și noi, din pricina continuei nesimțiri a păcatului, atragem asupra noastră o osândă de care nu mai putem scăpa. Știu că sunt supărătoare spusele mele, dar sunt de mult folos. Avem un Stăpân blând: vrea numai să-I dăm noi prilej, și-Și arată îndată toată

iubirea Sa de oameni. Dumnezeu nici nu ne-ar pedepsi pentru păcatele noastre, dacă, rămânând nepedepsiți, n-am ajunge mai răi; dar Dumnezeu știe bine că pe noi ne vatămă mai mult nepedepsirea păcatelor decât însuși păcatul; de aceea ne pedepsește, nu pentru a ne pedepsi pentru păcatele trecute, ci pentru a ne îndrepta pe viitor. Și ca să afli că acesta-i adevărul, ascultă ce-i spune Dumnezeu lui Moise: „Lasă-Mă și mâniindu-Mă să-i zdrobesc" (*Ieșirea* 32, 10). Dumnezeu îi spune: „Lasă-Mă"; nu că Moise Îl ținea – că Moise nu-I grăise nimic, ci stătea tăcut înaintea lui Dumnezeu –, ci vrând să-i dea lui Moise prilej să-L roage pentru ei. Iudeii făcuseră păcate vrednice de pedeapsă și o pedeapsă neîndurătoare; Dumnezeu însă nu voia să-i pedepsească, ci să-i miluiască; dar asta i-ar fi făcut mai trândavi; de aceea, Dumnezeu a meșteșugit și una, și alta; prin urmare, ca să nu aducă nici pedeapsa asupra lor, dar nici iudeii să nu ajungă mai trândavi pentru că n-au fost pedepsiți, Dumnezeu îi face pe aceștia să afle că au scăpat de urgia lui Dumnezeu, nu datorită meritelor lor, ci apărării lui Moise. Așa facem și noi, de multe ori, când nici nu voim să pedepsim pe niște slugi care au făcut fapte vrednice de pedeapsă, dar nici nu voim să le piară din suflet frica de pedeapsă; rugăm pe niște prieteni să-i smulgă din mâinile noastre, pentru a rămâne și vie în sufletul lor frica de noi, dar și pentru a scăpa

Scanned by CamScanner

de loviturile noastre. Așa a făcut și Dumnezeu. Că acesta-i adevărul, o arată chiar cuvintele: „Lasă-Mă și mâniindu-Mă". Noi atunci ne mâniem, când nu suntem lăsați să pedepsim pe cineva. Dumnezeu însă spune: „Lasă-Mă și Mă voi mânia", că acest cuvânt „mânie" nu arată la Dumnezeu patima, ci pedeapsa pe care ne-o dă. Iar când auzi pe Moise spunând: „Dacă le ierți lor păcatul, iartă-l", minunează-te de Stăpân înainte de a te minuna de rob; că Stăpânul i-a dat lui Moise prilejul să-și arate dragostea Sa de oameni.

Dumnezeu n-a făcut asta numai cu Moise, ci și cu Ieremia, și cu Iezechiel; le-a grăit la fel: „Alergați în căile Ierusalimului și vedeți de este cineva care face judecată și dreptate și voi fi blând cu el" (*Ieremia* 5, 1). Ai văzut iubire de oameni? Mulți, chiar dintre cei păcătoși, trag foloase de pe urma virtuții unui singur om; dar un singur om, care face fapte bune în mijlocul unui mare popor, nu este doborât de păcatele celor mulți; și iarăși, un singur om, care trăiește drept, va putea smulge un popor întreg din mâinile mâniei lui Dumnezeu, dar un întreg oraș stricat nu va putea pierde și nu va putea aduce osândă și pedeapsa peste un om cu viață virtuoasă. Asta se vede din viața lui Noe; toți au pierit și numai el a scăpat; se vede și din viața lui Moise; el singur a avut puterea să îndepărteze, cu rugăciunile lui, mânia lui Dumnezeu

de deasupra unui întreg popor. Eu însă am să-ți dau o altă pildă și mai mare de iubire de oameni a lui Dumnezeu. Când Dumnezeu nu găsește printre cei vii oameni cu îndrăznire, care să se poată ruga pentru cei păcătoși, aleargă la cei morți și spune că le iartă păcatele de dragul acelora, după cum i-a spus lui Iezechia: „Voi apăra cetatea aceasta pentru Mine și pentru David, robul Meu" (*4 Regi* 20, 6), care murise de mult.

Cunoscând, dar, că Dumnezeu face și mișcă totul ca să ne scape de osândă și pedeapsă, să-I dăm și noi multe prilejuri: să ne mărturisim, să ne pocăim, să vărsăm lacrimi, să ne rugăm, să lăsăm ura pe care o purtăm semenilor noștri, să ușurăm sărăcia aproapelui nostru, să priveghem în rugăciune, să fim smeriți, să avem în minte mereu păcatele noastre. Că nu-i de ajuns să spui „Sunt păcătos", ci trebuie sa ai în minte chiar și felul păcatelor săvârșite. După cum focul, când cade în spini, stârpește ușor spinii, tot așa și mintea noastră, când cugetă mereu la păcatele noastre, le înecă și le stârpește cu ușurință. Iar Dumnezeu, Care trece peste nelegiuiri și șterge nedreptățile, ne va scăpa de păcate și ne va învrednici de Împărăția Cerurilor, cu harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Care împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt este închinat și slăvit, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Scanned by CamScanner